

Táirgí Gruaige Dainséaracha

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi tháirgí gruaige dainséaracha. Sula bhféachann tú ar an tuairisc an féidir leat féin agus an duine in aice leat na focail Ghaeilge atá le fáil sa mhír a cheangal leis ne focail Bhéarla thíos.

1. Irish Medicines Board	a. margadh
2. chemicals	b. Seirbhísí Sláinte
3. market	c. cógais
4. joy/relief	d. cinneadh
5. dry hair	e. Bord Leigheasra na hÉireann
6. bothered by, irritated by	f. ag cur as do
7. pharmaceuticals, medicines	g. teagmháil a dhéanamh le
8. decision	h. lúcháir
9. get in contact	i. ceimicí
10. Health Services	j. gruaig thirim

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Ceist 2

Féachaigí ar an mhír uair amháin le feiceáil an raibh an ceart agaibh.

Ceist 3

Anois féach ar an mhír don dara huair agus cuir tic leis an fhocal ceart le léiriú an bhfuil na habairtí seo fíor nó bréagach.

1. Tá dhá scór de na táirgí dainséaracha ar an mhargadh faoi láthair.	Fíor	Bréagach
2. Dúradh go ndéanfadh an táirge an ghruaig níos folláine ar feadh trí mhí.	Fíor	Bréagach
3. Ghlaigh an Bord Leigheasra na táirgí ar ais mar gheall ar an leibhéal formaildéid atá iontu.	Fíor	Bréagach
4. Cuireann formaildéad as don chroí.	Fíor	Bréagach
5. Rinne an táirge seo dochar do Sarah Wilkins.	Fíor	Bréagach
6. Is gá dul i dteagmháil leis na Seirbhísí Sláinte má dhéanann an táirge dochar duit.	Fíor	Bréagach

Ceist 4 Féach ar an mhír arís agus roghnaigh an briathar ceart ón bhosca leis na bearnaí a líonadh sa script.

dúradh	maítear	fógraíodh	cuirtear
--------	---------	-----------	----------

Bhí lúcháir ar mhná dhá bhliain ó shin nuair a _____ go raibh táirge nua ann a _____ go ndéanfadh sé gruaig níos easca le láimhseáil agus go bhfágfadh sé níos folláine í ar feadh tréimhse trí mhí. _____ an táirge sa ghruaig agus _____ go bhfuil leigheas ann do ghruaig thirim agus do ghruaig bhriste. Ach, le deireanaí, ghlaigh Bord Leigheasra na hÉireann ar ais ar chuid de na táirgí gruaige seo mar gheall ar an méid formaildéid atá iontu.

- (a) Cén ghné den ghramadach é seo?
- (b) Cad iad na haimsirí atá i gceist?
- (c) Cum scéal beag simplí (5 líne nó mar sin) a bhfuil na briathra seo ann.

déan cuir ceannaigh dún caith

Caithfidh an ghné thuas a bheith i gceist, ach san aimsir láithreach amháin.

Ceist 5 Bí ag obair leis an duine in aice leat agus déanaigí bhur machnamh ar bhealaí eile atá ar eolas agaibh chun na frásaí seo a rá:

*Bhí lúcháir air
Le deireanaí
Scór
Ní gá*

Ceist 6 Pléigh na ceistanna seo leis an duine in aice leat nó le do ghrúpa:

An gcuireann tú féin mórán táirgí gruaige i do chuid gruaige?
An léann tú gach lipéad ar tháirgí gruaige nó ar chosmaidí? Cén fáth?
Cad a cheapann tú faoi dhaoine a chuireann dath ina gcuid gruaige nach é an dath gur dual dóibh féin é?

Treoracha agus Freagraí
Ceist 1 (agus Ceist 2)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
e	i	a	h	j	f	c	d	g	b

Ceist 3

1. Tá dhá scór de na táirgí dainséaracha ar an mhargadh faoi láthair.	Fíor	<u>Bréagach</u>
2. Dúradh go ndéanfadh an táirge an ghruaig níos folláine ar feadh trí mhí.	<u>Fíor</u>	Bréagach
3. Ghlaoigh an Bord Leigheasra na táirgí ar ais mar gheall ar an leibhéal formaildéid atá iontu.	<u>Fíor</u>	Bréagach
4. Cuireann formaildéad as don chroí.	Fíor	<u>Bréagach</u>
5. Rinne an táirge seo dochar do Sarah Wilkins.	Fíor	<u>Bréagach</u>
6. Is gá dul i dteagmháil leis na Seirbhísí Sláinte má dhéanann an táirge dochar duit.	<u>Fíor</u>	Bréagach

Ceist 4

Bhí lúcháir ar mhná dhá bhliain ó shin nuair a fógraíodh go raibh táirge nua ann a dúradh go ndéanfadh sé gruaig níos easca le láimhseáil agus go bhfágfadh sé níos folláine í ar feadh tréimhse trí mhí. Cuirtear an táirge sa ghruaig agus maítear go bhfuil leigheas ann do ghruaig thirim agus do ghruaig bhriste. Ach, le deireanaí, ghlaoigh Bord Leigheasra na hÉireann ar ais ar chuid de na táirgí gruaige seo mar gheall ar an méid formaildéid atá iontu.

- (a) An briathar saor.
 (b) An aimsir chaite agus an aimsir láithreach.
 (c) Caithfidh na foghlaimeoirí scéal a chumadh leis na briathra san aimsir láithreach, briathar saor:

déantar, cuirtear, ceannaítear, dúntar, caitear

Ceist 5

Bhí lúcháir air – bhí sé sásta, bhí áthas air
Le deireanaí – le déanaí, ar na mallaibh, le gairid
Scór – fiche
Ní gá – ní chaithfidh

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Tá Bord Leigheasra na hÉireann tar éis glaoch ar ais a dhéanamh ar roinnt táirgí do chóiriú gruaige. Tá inní ar an mBord faoi chuid den ábhar atá sna ceimicí. Tá tuairim is scór cineál de na táirgí atá i gceist ar díol ag gruagairíⁱ ar fud na tíre ach níl gach ceann acu tógtha den mhargadh.

Máire Treasa Ní Cheallaigh

Bhí lúcháir ar mhná dhá bhliain ó shin nuair a fógraíodh go raibh táirge nua ann a dúradh go ndéanfadh sé gruaig níos easca le láimhseáil agus go bhfágfadh sé níos folláine í ar feadh tréimhse trí mhí. Cuirtear an táirge sa ghruaig agus maítear go bhfuil leigheas ann do ghruaig thirim agus do ghruaig bhriste. Ach, le deireanaí ghlaoigh Bord Leigheasra na hÉireann ar ais ar chuid de na táirgí gruaige seo mar gheall ar an méid formaildéid atá iontu.

Bhuel, céard atá acu le bheith inníoch faoi fhormaildéad?

Tá sé in ainm is cur as do chraiceann mar shampla, nó go deimhin do do chuid súlⁱⁱ agus tá sé in ainm is cur as do do chuid sláinte go fadtéarmach. Mar shampla, tuairiscíodh go raibh roinnt daoine agus fadhbanna acu anáil sna Stáit Aontaithe. Tá tuairim is scór cineál de na táirgí á ndíol sa tír agus níl gach ceann acu tógtha den mhargadh. Moltar do dhaoine fiafraí céard iad cógaisⁱⁱⁱ na ceimice sula gcuirfidh siad ina ngruaig é.

Sarah Wilkins – Custaiméir

Nuair a bhí siad ag cur an stuif i mo ghruaig, *em*, níor chuir sé as do mo chuid súl^{iv} nó mo chraiceann nó tada mar sin agus bhí sé togha. Agus ina dhiaidh sin, *em*, bhí mo ghruaig i bhfad níos boige agus níos sláintiúla^v. Ach an ceann a bhí agamsa, is ceiritin amháin a bhí ann, agus cheap mise go raibh sé, go raibh sé *really* go maith. Tá an t-eolas ann, *so* beidh daoine in ann cinneadh a dhéanamh le haghaidh an rud a fháil déanta nó gan é a fháil déanta.

Máire Treasa Ní Cheallaigh

Deir an Bord Leigheasra nach gá do dhaoine teagmháil a dhéanamh leis na Seirbhísí Sláinte ach sa gcás dochar a bheith déanta ag táirge gruaige dóibh.

Máire Treasa Ní Cheallaigh. Nuacht TG4.

ⁱ *gruagadóirí* a deirtear

ⁱⁱ *súile* a deirtear

ⁱⁱⁱ *cógaisí* a deirtear

^{iv} *súile* a deirtear

^v *sláintiúl* a deirtear